

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/33765,Uroczystosci-pogrzebowe-Waclawa-Laskowskiego-ps-Wielki.html>
17.09.2026, 14:28

Uroczystości pogrzebowe Wacława Laskowskiego ps. „Wielki”

16 września w kościele pw. św. Józafata w Warszawie odbyły się uroczystości pogrzebowe Wacława Laskowskiego ps. „Wielki” – współpracownika oddziału Narodowego Zjednoczenia Wojskowego st. sierż. Mieczysława Dziemieszkiewicza „Roja”.

Wacław Laskowski był rolnikiem, prowadził własne gospodarstwo rolne w m. Dziarno w powiecie pułuskim. Urodził się 26 września 1911 r. w m. Szyszki jako jedno z dzieci Józefa i Jadwigi z Pilitowskich. W latach 1948–1951 współpracował z oddziałem NZW st. sierż. Mieczysława Dziemieszkiewicza „Roja”, komendanta Powiatu NZW krypt. „Ciężki”, wchodzącego w skład XVI Warszawskiego Okręgu NZW krypt. „Orzeł”, a później samodzielnej Komendy Powiatu NZW krypt. „Wisła”.

Laskowski był członkiem szeroko rozgałęzionej i dobrze zorganizowanej siatki współpracowników oddziałów podziemia antykomunistycznego na terenie północnego Mazowsza. Siatkę tę tworzyli gospodarze (określani przez bezpiekę mianem „meliniarzy”), niejednokrotnie należący do dawnej, działającej w trakcie II wojny światowej, siatki terenowej NSZ i AK. Zapewniali oni żołnierzom schronienie i wyżywienie, ale nie tylko...

Byli przede wszystkim istotnym źródłem informacji o ruchach wojsk, KBW, MO i UB. Pełnili funkcje łączników i kurierów, przechowywali broń i amunicję, rzeczy osobiste i zdobycze z przeprowadzonych akcji. Ich domy stanowiły

jednocześnie skrzynki kontaktowe, adresy do korespondencji i spotkań, punkty sanitarne. Odpowiednio do swoich umiejętności świadczyli usługi krawieckie czy szewskie, dokonywali zakupów, odbierali pocztę, zapewniali transport. Najbardziej zaufani brali bezpośredni udział w akcjach, np. niszczyli słupy telegraficzne, odcinając zaatakowanym oddziałom wojska lub posterunkom MO łączność z innymi jednostkami.

Za tę działalność spotkały ich szeroko zakrojone represje. „Meliniarze” byli inwigilowani przez konfidentów bezpieki (niejednokrotnie członków rodziny, sąsiadów), zatrzymywani potajemnie i pod groźbą pozbawienia wolności zmuszani do współpracy. W ich zabudowaniach przeprowadzano szereg rewizji oraz zakładano „stałe zasadzki” na członków oddziałów. Aresztowani za współpracę, poddawani byli w śledztwie brutalnym przesłuchaniom. Po zakończeniu postępowań ich sprawy rozpatrywał, niejednokrotnie w trybie doraźnym, Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie, na publicznych sesjach wyjazdowych w miejscach zamieszkania oskarżonych. „Dla przykładu” i w celu zastraszenia społeczeństwa orzekano surowe wyroki pozbawienia wolności: od kilku do nawet kilkunastu lat więzienia. W przypadkach skrajnych zdarzały się również kary śmierci!

Wacław Laskowski został aresztowany 22 października 1951 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie, po rozpatrzeniu jego sprawy w trybie doraźnym, 11 grudnia 1951 r. uznał go winnym tego, że: „[...] w okresie od listopada lub grudnia 1948 r. do marca 1951 r. na terenie wsi Dziarno gm. Gołębie pow. Pułtusk w swoich zabudowaniach udzielał powtarzającej się pomocy członkom nielegalnego związku »NZW«, mającym na celu zbrodnie, a to Dziemieszkiewiczowi Mieczysławowi ps. »Rój«, ps. »Pilotowi«, »Rekinowi« [tj. Władysławowi Grudzińskiemu i Piotrowi Grzybowskiemu – przyp. ES] i innym w ten sposób, że ośmiokrotnie udzielił im kwatery i informacji o ruchach MO i WP w terenie [...]”.

Skazany na 9 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 2 lat, wyrok odbywał najpierw w więzieniu w Pułtusku, a następnie w Centralnym Więzieniu Warszawa III-Praga oraz w Strzelcach

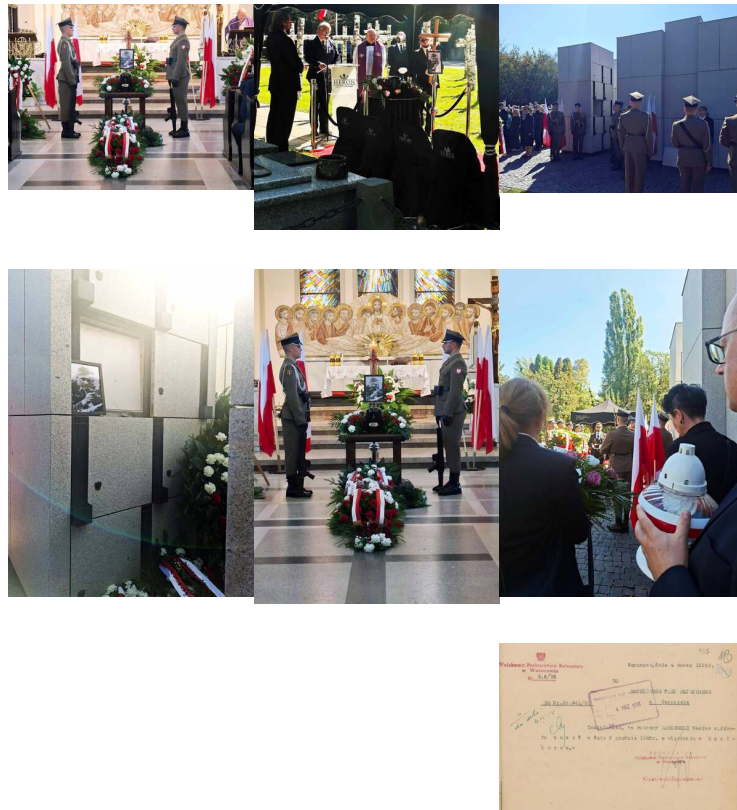
Opolskich.

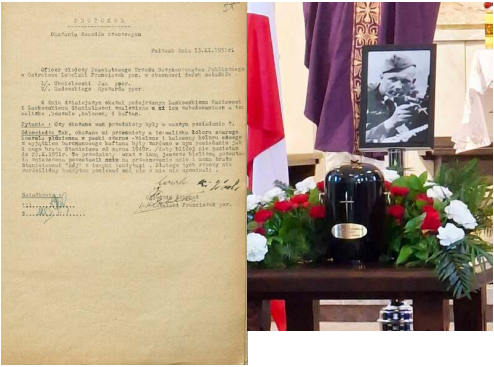
Od wiosny 1952 r. Wacław Laskowski przebywał w więzieniu w Raciborzu. Tam zmarł 8 grudnia 1952 r. i został pochowany na cmentarzu parafialnym „Jeruzalem”. Jego szczątki zostały odnalezione 12 listopada 2020 r. i zidentyfikowane dzięki pracom ekshumacyjnym prowadzonym przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

18 maja 1998 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie uznał wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego z 11 grudnia 1951 r. za nieważny, albowiem „czyn przypisany Wacławowi Laskowskiemu związany był z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, polegającą na udzieleniu pomocy żołnierzom Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, dowódcą których był Mieczysław Dzierniszewicz [tak w oryginale] ps. »Rój« [...]”.

Szczątki Wacława Laskowskiego zostały złożone w kwaterze „Ł” w Panteonie – Mauzoleum Wyklętych-Niezlomnych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Oprac.: Elżbieta Strzeszewska (IPN).

Kalendarium	
in Prac	
Rok	2003
Rok	2006
Rok	2007
Rok	2008
Rok	2009
Rok	2011
Rok	2012
Rok	2013
Rok	2014
Rok	2015
Rok	2016
Rok	2017
Rok	2018
Rok	2019
Rok	2020
Rok	2021
Rok	2022
Rok	2023
Rok	2024
Rok	2025
Rok	2026